

استفاده از ظروف یکبار در ایران ۳ برابر میانگین جهانی است

غوغای ظروف یکبار مصرف در ایام محرم

ظروف یکبار مصرف از جمله محصولاتی هستند که در سال های اخیر استفاده از آن ها تا حدود زیادی افزایش پیدا کرده است و انواع متفاوت آن توسط افراد مختلف خریداری شده و مورد استفاده قرار می گیرد. سال ۲۰۰۲ در حدود ۲۰۰ میلیون تن پلاستیک در سال تولید می شود که امروز این رقم به حدود ۳۰۰ میلیون تن در سال رسیده است و همچنان روند صعودی را طی می کند. از بین ۳۰۰ میلیون تن ظروف پلاستیکی و یکبار مصرف تولیدی، تنها حدود ۱۰ میلیون تن قابل بازیافت هستند و دوباره به چرخه استفاده بازمی گردند، باقی ظروف یکبار مصرف وارد چرخه طبیعت شده و مشکلات مختلفی را برای طبیعت به وجود می آورند.

کیبیا ملکی
editor@smtnews.ir

ساماندهی ظروف یکبار مصرف به نتیجه نرسید

چند سالی است که پای ظروف یکبار مصرف پلاستیکی به سفره های مردم باز شده، البته از این فراتر رفته و به جایگاه ثابتی در مراسم عزا و شادی تبدیل شده است.

برای همین است که در پایان هر شب عزاداری حجم زیادی از انواع لیوان، ظرف غذا، قاشق و چنگال های یکبار مصرف کف خیابان ها، داخل جوی های آب، باغچه ها و پیاده روها به چشم می خورد که علاوه بر نازیبا کردن چهره ظاهری شهر موجب آسیب به محیط زیست هم می شود.

حتما بعد از هر بارندگی دیده اید که حجم زیادی از این ظروف از راه آبهای داخل شهر به سطح خیابان می آید و راه را بند می آورد؛ حالا باید پاکبانان زحمتکش تا کمر وارد این کانال ها شوند تا مسیر را از این زباله ها پاکسازی کنند.

حسین عبیری گلپایگانی فعال محیط زیست و به عنوان فردی که سالهاست در این زمینه کار می کند به ایرنا گفت: چند سالی است پای ظروف یکبار مصرف پلاستیکی به صورت میهمان خوانده یا ناخوانده بر سفره و زندگی مردم باز شده است و سال به سال بیشتر می شود، حتی امروزه در میهمانی های خانوادگی هم این ظروف به وفور دیده می شود، علاوه بر این پای این ظروف به مراسم شادی و عزا هم باز شده به طوری که در ایام محرم و پس از مراسم مذهبی این ایام از نزدیک شاهد حجم زیادی از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی مانند بطری های نوشابه، لیوان، ظرف غذا، قاشق و چنگال در پیاده رو، کوچه، خیابان و جوی آب هستیم.

فانتری های دردسرساز

وی افزود: اگر تا چند سال پیش به علت فانتری بودن ظروف یکبار مصرف پلاستیکی، مردم فقط در موارد خاص از آنها استفاده می کردند اما در چند سال اخیر به علت استفاده آسان از آنها میزان تقاضا برای تولید بالا رفته از این رو ظروف پلاستیکی در مدل های جدید با تنوع و اندازه های مختلف اما با کاربرد یکسان تولید شد و روز به روز هم بر میزان تولید آن اضافه می شود.

تا چند سال پیش فقط برای ظروف غذا تولید می شد اما امروزه قاشق، چنگال، سفره حتی ظرف پنیر و شیر هم به آن اضافه شده است.

عبیری به اجرای طرح حذف و ساماندهی ظروف یکبار مصرف پلاستیکی در توزیع نذورات و در مراسم ملی و جشن ها از ایده تا عمل اشاره کرد و گفت: در سال ۱۳۸۷ فعالان محیط زیست تصمیم به اجرای طرح فرهنگی حذف و ساماندهی ظروف یکبار مصرف پلاستیکی گرفتند آنان بهترین ایام برای اجرای این طرح را ماه های محرم و صفر در نظر گرفتند چون در این روزها مصرف این ظروف برای ندی زیاد است، لذا با کمک گرفتن از تشکل های زیست محیطی و سازمان های دولتی مرتبط با محیط زیست مانند شهرداری ها، شوراهای شهر، سازمان محیط زیست، سازمان بازیافت، دانشگاه های علوم پزشکی، وزارت بهداشت و نهادهای مذهبی و دینی مانند سازمان تبلیغات اسلامی و ستاد امور مساجد و هیات های عزاداری و مردم عملیاتی شد.

وی افزود: ابتدا فعالیت ها بر روی موارد حذف این ظروف آغاز شد لذا از مردم درخواست شد با مصرف نکردن یا کاهش مصرف خود و یا با جایگزینی ظروف گیاهی و یا ظروف چند بار مصرف در این طرح فرهنگی شرکت کنند اما ظروف پلاستیکی چنان در زندگی مردم وارد شده بود که حذف آن در کوتاه مدت ممکن نبود، همچنین در کشور میزان تولید ظروف گیاهی نسبت به ظروف پلاستیکی کم است یعنی ۵ درصد به ۹۵ درصد است لذا بحث ساماندهی استفاده از این ظروف نیز در دستور کار قرار گرفت.

دلیل وفور لیوان یکبار مصرف و نرخ مناسب آن، هزینه کم تولید است که در نتیجه تولیدکنندگان بیشتر این محصول می پردازند

این فعال محیط زیست به ساماندهی به عنوان مرحله بعدی طرح اشاره کرد و گفت: در این مرحله از طریق کار اجرایی از قبیل تفکیک، جمع آوری، بازیافت و استفاده مجدد به ساماندهی و استفاده از ظروف پلاستیکی مصرفی پرداخته شد، در این مرحله از مردم خواسته شد به جای ریختن این ظروف در میان زباله های دیگر و یا در معابر عمومی و جوی آب که در نهایت از زمین های کشاورزی سر در می آورد و باعث آلودگی محیط زیست مناطق کشاورزی می شود، این ظروف را از زباله های معمولی جدا کرده و به سازمان بازیافت تحویل دهند چون با بازیافت مجدد هم از حجم تولید سالانه این ظروف کاسته می شود و هم مفهوم کلمه طلای کثیف درباره آنان تحقق می یابد.

عبیری درباره نتیجه این طرح گفت: با وجود این اقدامات و تلاش ها هنوز مشکلات ظروف یکبار مصرف امروزه تقریبا همان مشکلات ظروف یکبار مصرف پلاستیکی همچنان ادامه دارد و با توجه به اهمیت موضوع دولت ها و مردم باید دست به دست هم این مشکل را پیش از آنکه بیشتر از این خطر آفرین شود مهار کنند.

سرانه تولید پلاستیک یکبار مصرف در ایران و جهان

تا ۵۰۰ سال زمان برای تجزیه شدن نیاز دارد و طی این فرایند اثرات مخربی را روی محیط زیست خود می گذارد. براساس آمار ایران سه برابر میانگین جهانی ظروف یکبار مصرف و پلاستیکی مصرف کند. طبق آمارهای جهانی در سراسر نقاط جهان در حدود ۵۰۴ تن زباله در هر روز تولید می شود و کشور ایران به تنهایی ۴۰ هزار تن از این زباله ها را تولید می کند، یعنی ایران به تنهایی حدود ۱۵ درصد از زباله جهانی را تولید می کند.

می توان گفت جزو ۱۰ کشور اول استفاده کننده از ظروف یکبار مصرف است. طبق تحقیقات انجام شده بیش از ۱۷۷ هزار تن پلاستیک در هر سال در کشور ایران تولید و استفاده می شود که ایران را به چهارمین کشور تولید کننده و استفاده کننده از ظروف یکبار مصرف و ظروف پلاستیکی تبدیل کرده است. استفاده از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی می تواند تاثیرات مخربی روی محیط زیست بگذارد؛ زیرا هر ظرف یکبار مصرف پلاستیکی حدود ۲۵۰

از پیدایش و شروع استفاده از ظروف یکبار مصرف پلاستیکی در کشور حدود ۲۵ سال می گذرد و در این مدت سرعت تولید این ظروف آنچنان سرسام آور بالا رفته که میزان تولید آن به بالای صدها هزار تن در سال می رسد، با یک حساب سر انگشتی به ازای هر ایرانی در سال تقریبا ۱۰ کیلو مواد نفتی به پلاستیک یکبار مصرف تبدیل می شود ایران یکی از کشورهایی است که میزان مصرف ظروف یکبار مصرف در آن نسبت به آمار جهانی بسیار بالاست و به صورت کلی

چالش قیمت گذاری دستوری ادامه دارد

گفت: در هیچ یک از اقلام ظروف یکبارمصرف در محرم کمبود نداریم. رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک، نایلون و ملامین تهران درباره افزایش نرخ ظروف یکبارمصرف در سال جاری گفت: در هیچ یک از اقلام ظروف یکبارمصرف افزایش نرخ آنچنانی نداریم و شاید این افزایش نرخ تنها حدود ۵ درصد باشد. البته بازار هم باوجود افزایش سرسام آور هزینه های تولید، به دلیل کمبود تقاضا فضای برای افزایش نرخ ندارد.

استفاده بهینه از کیسه های پلاستیکی

رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک، نایلون و ملامین تهران با بیان اینکه در تمام کشورهای دنیا از کیسه های پلاستیکی استفاده بهینه می کنند، اظهار کرد: صنف پلاستیک، نایلون و ملامین به هیچ وجه راضی نیست از کیسه های پلاستیکی استفاده غیراصولی شود و واحدهای تولیدی زیرمجموعه این صنف به هیچ عنوان در جهت مصرف غیراصولی کیسه های پلاستیکی تبلیغ نمی کنند. تولیدکنندگان صنف پلاستیک، نایلون و ملامین هیچ پسماند و ضایعاتی را در محیط زیست رها نمی کنند، چراکه مواد اولیه صفر تا صد در محیط کارخانه مصرف

اکبر مشهدی زاده، رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک در تشریح یکی از چالش های اصلی صنف پلاستیک، نایلون و ملامین اظهار کرد: یکی از اصلی ترین چالش ها، قیمت گذاری دستوری است. قیمت گذاری دستوری که از سوی دولت به طرق گوناگون در بازار و بر محصولات تولیدی داخلی اعمال شده، به معضل بزرگی تبدیل شده که صنعت را گرفتار کرده است. وی تاکید کرد: خریداران ظروف یکبارمصرف حتما ظروف را از فروشگاه های معتبر خریداری و به کد سیب حک شده روی ظروف دقت کنند. معمولا اسم تولیدکننده و کارخانه روی ظروف حک شده و وزارت بهداشت تاکید زیادی بر تولید محصول سالم دارد. همچنین باتوجه به اینکه ظروف یکبارمصرف تخریب پذیر نیستند و به محیط زیست آسیب می رسانند باید در بازیافت این محصولات نیز دقت شود. از بازیافت این کالاها می توان در تولید قطعات پلاستیکی خودرو، صنایع، زیره کفش و... استفاده کرد. اکبر مشهدی زاده، رئیس اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک، نایلون و ملامین تهران درباره موجودی ظروف یکبارمصرف در بازار بانوجه به افزایش تقاضا در ماه محرم به

کمبود ظروف یکبارمصرف فومی در بازار

برای مصرف کننده صرفه اقتصادی ندارد و این نوع ظروف تفاوت قیمت چشمگیری با ظروف فومی دارند. بر این اساس می توان گفت هر بار قطع برق در صنایع ضرر سنگینی به تولیدکننده و متعاقب آن مصرف کننده وارد می کند. یاراحمدی با اشاره به دلایل کمبود ظرف یکبارمصرف فومی اظهار کرد: مهم ترین دلیل کمبود ظروف فومی در بازار تعداد کم تولیدکننده ظرف یکبارمصرف فومی در کشور است. همچنین بیشتر تولیدکنندگان این ظروف در شهرستان هستند و به دلیل هزینه سنگین حمل و نقل ارسال بار به تهران توجیه اقتصادی ندارد. در یک ماشین باری تعداد کمی ظرف فومی جای می گیرد؛ در نتیجه باید هزینه سنگینی برای انتقال این بار پرداخته شود، به همین دلیل بیشتر فروشندگان ظروف یکبارمصرف ترجیح می دهند اقلام موردنیاز خود را از تولیدکنندگان تهران یا حومه دریافت کنند تا حمل و نقل آن هزینه کمتری داشته باشد.

امین یاراحمدی، کارشناس صنعت ظروف یکبارمصرف درباره شنیده هایی مبنی بر افزایش نرخ ۵۰ درصدی ظروف یکبارمصرف در سال ۱۴۰۲ به صمت گفت: یکی از ظروف پر مصرف در ایام محرم، ظرف یکبارمصرف فومی است که در محرم سال ۱۴۰۱ با نرخ ۷۰۰ تومان از کارخانه خریداری می شد و در محرم امسال با نرخ ۷۵۰ تومان به فروش می رسد؛ در نتیجه افزایش نرخ ۵۰ درصدی ظروف یکبارمصرف نسبت به سال ۱۴۰۱ اصلا درست نیست.

وی ضمن تاکید بر کمبود شدید ظرف یکبارمصرف فومی در بازار اظهار کرد: در حال حاضر به دلیل قطع برق مکرر کارخانه ها شاهد کمبود شدید برخی ظروف یکبار مصرف از جمله ظرف یکبارمصرف فومی در بازار هستیم. البته این کمبود در بازار با جایگزین شدن ظروف آلومینیومی و گیاهی جبران خواهد شد؛ البته تهیه و استفاده از ظروف آلومینیومی و گیاهی در تعداد بالا

افزایش نرخ مقطعی است

عرضه شده در آن است و بی شک در سال جاری نیز شاهد افزایش نرخ هستیم. تولیدکنندگان لوازم پلاستیکی مواد اولیه فعالیت خود شامل محصولات پتروشیمی را از بورس خریداری می کنند که نرخ این نوع محصولات به دلیل افزایش نرخ نفت، تغییر کرده و با قیمت بالاتری نسبت به گذشته عرضه می شود. به گزارش ایرنا، در سال ۱۴۰۱ از یک سو نرخ ۲۰ نوع ماده اولیه تولیدکنندگان پلاستیک بین ۳۰ تا ۴۰ درصد افزایش یافته و از سوی دیگر به دلیل نوسان بورس، مواد پتروشیمی به حد نیاز به دست تولیدکنندگان نمی رسد.

به طور معمول تقاضا برای ظروف یکبارمصرف در ماه های رمضان، محرم و صفر هر سال به دلیل برپایی مراسم و مناسبت های مذهبی افزایش می یابد و به همین دلیل از میزان وفور آن در بازار کاسته می شود که این موضوع به گرانی و افزایش قیمت ها دامن می زند. فعالان این صنف معتقدند، معمولا بعد از ماه مبارک رمضان که تقاضا برای ظروف یکبارمصرف کاهش یافته و به تعداد زیاد از این نوع کالا در مغازه ها باقی خواهد ماند، قیمت ها فروکش خواهد کرد. براساس آمار، در سال ۱۴۰۱ نرخ لوازم پلاستیکی افزایش داشته که منشأ این رشد قیمتی بورس و محصولات پتروشیمی

سخن پایانی

بازار ظروف یکبارمصرف به عنوان یکی از بخش های مهم صنعت مواد غذایی در سال های اخیر به دلیل ویژگی هایی چون قابلیت استفاده آسان، تمیزی و نرخ مناسب، رونق گرفته است. تولیدکنندگان ظروف یکبارمصرف چالش های بسیاری دارند که یکی از این چالش ها مربوط به نحوه تهیه مواد اولیه از بورس است. با توجه به آمار تولید، مصرف و جدی نگرفتن بازیافت پسماند، میزان خیلی زیادی از این مواد پس از مصرف در طبیعت رها می شود و هر ساله به همین مقدار از بیشتر ظروف پلاستیکی به مواد باقیمانده در طبیعت اضافه می شود، طبق

پیش بینی کارشناسان محیط زیست در صورتی که روند تولید ظروف پلاستیکی همچنان ادامه داشته باشد در چند سال آینده یک قشری از خاک سطح زمین های کشاورزی به این مواد آغشته می شود که می تواند باعث خسارت های غیر قابل جبران به محیط زیست، منابع طبیعی و سلامت مردم شود. سالهاست که کارشناسان محیط زیست تاکید دارند، استفاده از ظروف یکبارمصرف ممکن است مشکلاتی برای محیط زیست ایجاد کند؛ بنابراین بهتر است برای کاهش اثرات مخرب این نوع کالا بر محیط زیست ظروف قابل شست و شو و استفاده مجدد را جایگزین کنیم.

فوائد دست و پاگیر

مشهدی زاده همچنین با بیان اینکه اتحادیه سازندگان و فروشندگان پلاستیک، نایلون و ملامین در شهر تهران ۳ هزار و ۲۰۰ عضو دارد، اظهار کرد: متأسفانه در حال حاضر با بروکراسی کاذب اداری، قوانین دست و پاگیر، افزایش نرخ مواد اولیه، هزینه های سربار مثل برق، بیمه، مالیات، دستمزد و مواردی از این دست کسی در مملکت راغب به تولید نیست. سیستم سخت و پیچیده اداری و بروکراسی زائد از جمله مشکلات مهم بر سر راه تولید در کشور است. متأسفانه این پیچیدگی ها در مواردی به عرصه را بر فعالان اقتصادی تنگ می کند که در نهایت عطای فعالیت را به لقای می بخشد. در حال حاضر کسی متقاضی ایجاد واحدهای تولیدی نیست و به یک معنا با بروکراسی های زائد اداری و کاغذبازی های بی حساب و کتاب کسی تمایل به ورود به حوزه تولید را ندارد. بروکراسی اداری و قوانین دست و پاگیر مانع تولید داخلی، رونق اقتصادی و اشتغالزایی است.

تولید بیشتر به دلیل هزینه کم

این کارشناس صنعت ظروف یکبارمصرف با اشاره به اینکه برخی از ظروف مانند لیوان یکبارمصرف به وفور در بازار یافت می شود، گفت: دلیل وفور لیوان یکبارمصرف و نرخ مناسب آن، هزینه کم تولید است که در نتیجه تولیدکنندگان بیشتری به تولید این محصول می پردازند. برای مثال با هزینه تولید یک ظرف غذای یکبارمصرف، ۸ لیوان یکبارمصرف تولید می شود. یاراحمدی درباره تغییر نرخ ظروف یکبارمصرف نیز بیان کرد: ظروف یکبارمصرف فومی در سال جاری افزایش نرخ حدود ۳۰ درصدی را تجربه کردند و شاهد افزایش نرخ چشمگیری نبودیم. لیوان یکبارمصرف نیز با افزایش نرخ ۴۰ درصدی به فروش می رسد.